

Kádas Mária

A *Kurgáni napló* kiadásairól

Egy könyv utóélete

A könyveknek is lehet érdekes sorsuk. Megjelennek, bemutatják, megveszik, olvassák, írnak róla. Izgalomban tartják az olvasókat. De az is előfordul, hogy csend van egy könyv körül, nem érdekel senkit, és bezúzzák a kinyomtatott példányokat.

A Kurgáni napló ma is foglalkoztatja az embereket, több mint harminc évvel az első kiadása után. 1987 karácsonyára jelent meg először 40 000 példányban a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában. Dr. Czeizel Endre volt a szaklektora, ő ajánlotta kiadásra a különös történetet tartalmazó kéziratot. A napló a végtagfejlődési rendellenességgel született gyermekem kurgáni gyógykezelésének a története. A kislányunk bal lába születésekor 2,5 cm-rel volt rövidebb a jobbnál, a bal kezén összenőttek az ujjak. Itthon az ortopéd professzor azt javasolta, hogy majd a gyerek tízéves korában a jobb lábát megrövidíti, a balt pedig megnyújtja. Ha nem történik beavatkozás, akkor egész életében magasított ortopédcipőt kell viselnie télen-nyáron, és lehet, hogy kerekesszékkel fog közlekedni. Mi a harmadik megoldást választottuk: a világhírű Ilizarov professzorra bíztuk a gyermekünket.

A könyv első megjelenésekor a szibériai város kórházában tartózkodtunk a kislányommal.

A naplóból néhányat a férjem eljuttatott Szibériába, így tudtam egy dedikált példányt ajándékozni Ilizarov professzornak. Ő forgatta, lapozgatta, megnézte a fényképeket, majd megszólalt: – Fordíttassa le oroszra, hadd tudjuk meg, mit írt rólunk! – Megígértem neki, hogy teljesíteni fogom ezt a kérését.

A könyvnek híre ment a városban, a helyi TV munkatársai megkértek, hogy mutassam be a Novigodnij kaleidoszkop című műsoruk-

ban, a Zauralje újságtól is megkerestek, írjak nekik egy cikket. Nagy meglepetésemre a cseljabinszki Dél-Urali Könyvkiadó vezetője eljött hozzánk a kórházba, mondta, szeretnék megjelentetni a Kurgáni naplót 50 ezer példányban. Később Budapestre elhozta az erről szóló szerződést. Mivel megemlítettem neki Jaltát, azt válaszolta, annyi pénzt fogok kapni, hogy vehetek ott nyaralót. De ebből nem lett semmi, mert a fordító dollárt kért, és azt nem tudtunk fizetni.

Hazatértünk után csodálkozva láttam, hogy a könyvesboltok kirakatai tele vannak a könyvemmel, újságokban méltatták, és Vitray Tamás meghívott bennünket a Telefere című műsorába. Nagyon sokan megkerestek, telefonáltak ezután. Segítséget kértek, hova forduljanak gyermekük problémájával, volt, aki azt írta, ha gondjai vannak, erőt merít a könyvből, mondván, ha az a fiatalasszony és kisgyerek kibírta, ő sem adhatja fel. Egy férfi arról számolt be, hogy érdeklődéssel olvasta, kíváncsi volt, milyen egy édesanya, mert az övé meghalt még pici korában. Többen érdeklődtek, mi lett Marikával Kurgán után, lesz-e a könyvnek folytatása.

Amikor 2016 nyarán láttam a Kurgan.ru oldalon, hogy milyen nagy ünnepséget rendeztek a városban Ilizarov 95. születésnapjára, előszedtem a régi naplóbejegyzéseket, és kiegészítettem a könyv szövegét a két utolsó etáp történetével. Érdeklődtem több könyvkiadónál, végül a Noran Libro vezetője ígérte, hogy megjelenteti, ha kifizetjük a kiadói és nyomdai költségeket, a másfélmillió forintot. Ez meglepett, mert a Szépirodalmi Könyvkiadótól annak idején kaptam 130 ezer forintot, vehettem belőle egy kis Polskit, amivel a frissen műtött gyermekemet vittem, ahova kellett. Honnan szerezzek pénzt? Mivel korábban a Pataki Öregdiákok rendezvényén beszámoltam a könyvemről, tőlük kértem segítséget, és kaptam is Dr. Sándor Józseftől. Ő vállalta a nyomdaköltségeket, a többit fizettem én. Így változott meg a könyvkiadás helyzete. 2017-ben az Ünnepi Könyvhétre megjelent a 2. kiadás (a szürke)

Ezután az oroszra fordítás lett a gondom. Megkerestük a gyermekem egyetemi, orosz anyanyelvű tanárát, ő, vállalta a munkát, azt is közölte, mennyiért. Nagyobb összeg volt, mint a kiadás. Azt is megmondta, hogy az orosz kiadók csak akkor állnak szóba velem, ha látják, miről van szó. Itthon el kell készíteni néhány nyomtatott könyvet. Amikor megismerte a naplóm, csodálkozott a történeten, mert ő éveken át semmi

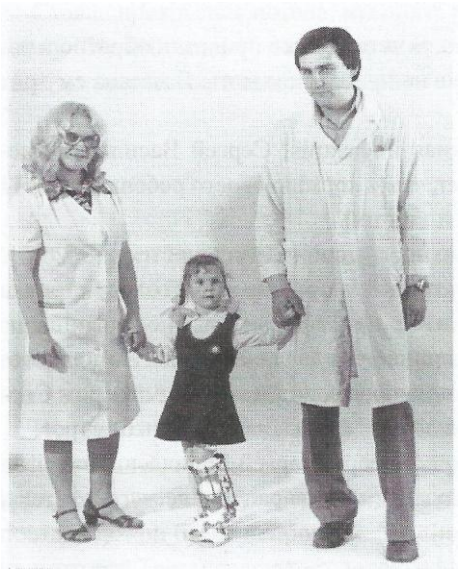
rendellenességet nem vett észre a tanítványán. De az feltűnt neki, hogy jó kiejtéssel beszél oroszul.

Újabb gond: hogy szedem össze a szükséges összeget?

Augusztusra a legelső cigándi tanítványaim megszervezték az 50 éves találkozót. Ratkógyerekek, aki élt és mozgott, eljött az egész évfolyam, a tanárok közül egy házaspár és én. A többiek már nem élnek. Életem felejthetetlen emléke ez. Hogy fájt éveken át, hogy érettségi után apám nem engedett egyetemre, és dolgoznom kellett! A sáros Cigándon, szomorúságos körülmények között. És azok a hajdani gyerekek, most már nagymamák és nagypapák ötven év után meghálálták, amit fiatalon adtam nekik magamból. Dr. Csáki Ilona – ő volt az ügy lelkemotorja –, egy budapesti egyetem docense vállalta, hogy keres szponzorokat. Talált, cigándiakat, egy csepeli vállalkozót és egy nyomda vezetőjét. Gyűjtöttem én is, barátoktól, diáktársaktól, kifizettük a fordítást, a nyomdában elkészítettek 50 darab példányt ajándékozás céljára. (világoskék könyv)

A könyvekből néhány darabot elküldtem a kurgáni kórházba. Örültek a váratlan ajándéknak, kérték a beleegyezésünket, hogy feltehessék a kórház honlapjára. Sőt, megtalálták a Readers Digest magazin orosz kiadásában Kurgáni csoda címmel megjelent írásomat, az is olvasható az oldalukon. Rövidesen felhívást tettek közzé, hogy aki teheti, írja meg a visszaemlékezéseit, vagy készítsen videofelvételt, fotóalbumot az ünnepre. A kórház igazgatója, dr. Alekszandr Gubin megköszönte az ajándékot, és megígérte, segít megjelentetni a naplóm Ilizarov professzor centenáriumára 2021. június 15-re. Időközben ő megpályázta Moszkvában a Priorov Intézet vezetését, és eltávozott Kurgánból. Az új kórházi igazgató válaszra sem méltatott. Az Ilizarov Center reklámcsapatától azt a választ kaptam, hogy nekik nincs anyagi lehetőségük a könyv megjelentetésére. Küldtek egy fotót, hogy a könyvem 1., 2. kiadását és az 1. orosz nyelvűt elhelyezték a kórház múzeumában Ilizarov szobra mellé. (1. fotó) A könyvtáruk számára átadták, amikbe beleírtam az ajánlást.

A barátnőm, Tatjána Borogyina is átvette a neki küldött könyveket, tőle megkapta Szergej Makarov, az első kezelő orvosunk, és Alekszej Csipizubov, aki utoljára műtötte Marikát, ő végezte a comb nyújtását. Ők nagy örömmel fogadták a kapott ajándékot. Csipizubuv gyűjtésbe kezdett, hogy Kurgánban megjelentessék a könyvet, de nem járt sikerrel. Pedig elment a nyomdába, kiadóhoz, ajánlatot kapott, hiába fáradozott.

Itthon én megkerestem az Orosz Kulturális Center vezetőjét, ígéretet kaptam, de több hónapon át hiába vártam az anyagi segítséget.

Végül március végén írtam egy rövid emailt dr. Alekszandr Gubinnak, hogy minden próbálkozásom kudarcba fulladt, ő az utolsó reményem és lehetőségem. Megkérdezte, kérek-e pénzt a kéziratért. Megmondtam, mennyibe került a fordítás, ha annak egy részét visszakapom, örülni fogok. Másnap jelentkezett nálam a szentpétervári Eko Vektor Könyvkiadó munkatársa, kérte, küldjük el a könyv szövegét. A gyermekem elküldte. Néhány nap múlva írt a könyv szerkesztője, Tatjána Dics, hogy együtt fogunk dolgozni, megjelentetik a naplóm. Egész áprilisban irogattunk egymásnak, a hónap végén nyomdába került az újra tördelt szöveg, döntöttünk a lila borítóról. Dr. Gubin ajánlást írt az orosz olvasóknak.

Az Ilizarov Center kapott a könyvekből, bemutatták és árusították a centenáriumi ünnepségen, írtak róla, Kurgán központi könyvtárának is ajándékoztam néhányat.

Mi nem mehettünk el az ünnepségre, a járvány miatt nem lehetett vízumot szerezni. Az ünnepség nem volt olyan nagyvonalú, mint az öt évvel ezelőtti.

Sajnos, Ilizarov nimbusza már nem a régi. Igen kevesen vannak azok az orvosok, akik gyógyítanak az ő módszerével. Hosszadalmas és fájdalmas, de nagyon eredményes. Mi hálával gondolunk rá. Örülök, hogy annyi sok év és viszontagság után sikerült valóra váltani a neki tett ígéretemet.

Ez a Kurgáni napló megjelenéseinek a „regényes” története.